

Baggrund for drøftelse af samarbejde om tværsektoriel forskning

Dato 07-10-2015

Kristine Lindeneg Drejø

Tel. +45 8728 4655

Kristine.drejoe@stab.rm.dk

Sagsnr. 1-01-72-27-12

Side 1

Handleplan for samarbejde om forskning på folkesundhedsområdet

Koordinationsudvalget for folkesundhedsområdet (KUF) har siden udvalgets start haft fokus på tværsektoriel forskning på folkesundhedsområdet. Udvalget har udarbejdet en handleplan for forskning på folkesundhedsområdet 2014-2017. I handleplanen er der fokus på fælles indsatsområder mellem region og universitet, samt samarbejde med kommuner, hospitaler og praksissektor om forskningen.

I Handleplanen er der valgt tre prioriterede satsningsområder. Prioriteringen er foretaget dels på baggrund af, hvad der er væsentligst for udviklingen af folkesundheden i Region Midtjylland med afsæt i de nationale, regionale og kommunale sundhedspolitikker og prioriteringer. Dels efter en vurdering af, hvor forskningsinstitutionerne ved Region Midtjylland og Aarhus Universitet har stærke videns- og forskningspotentialer, som vil kunne generere forskning i verdensklasse og understøtte udviklingen i og af praksis.

Temaerne er:

- Forbedring af udsatte gruppers gode leveår og middellevetid
- Rehabilitering med fokus på udsatte grupper og hverdagsliv
- Social- og sundhedsvæsenets organisering og funktion

Under handleplanen er der som første step igangsat to konkrete tværsektorielle forskningsinitiativer:

- 'Unge – 18-30 år med psykiatriske lidelser – arbejdsmarked'
- 'Nye incitamentsstrukturer – betydning for effekten af sundhedsvæsenets ydelser, organisering og befolkningens sundhed og trivsel'

Kortlægning af tværsektorielle forskningsinitiativer

I 2014 har KUF på foranledning af Ledelsesforum for Universitet-Regionssamarbejdet (LUR) udarbejdet en kortlægning af tværsektorielle forskningsprojekter i regionen. I kortlægningen indgår der 68 tværsektorielle forskningsprojekter og 54 tværsektorielle udviklingsprojekter (opdelt i to forskellige bilag - vedlagt). Kortlægningen viser, at der er igangsat en bred vifte af tværsektorielle forsknings- og udviklingsprojekter i regionen.

Centrale emner i projekterne er; funktionsevne og tværgående interventioner, smidiggørelse af forløb og udvikling af redskaber. De fleste projekter relaterer sig til rehabiliteringsfeltet og en række projekter til sundhedstjenesternes funktion.

For hovedparten af forskningsprojekterne gælder det, at der er tale om forskningsprojekter i klassisk forstand. På det foreliggende materiale kan kvaliteten vanskeligt vurderes – men der er tale om projekter, der almindeligvis har opnået støtte gennem peer-review hhv. ph.d. studier, der er godkendt på Aarhus Universitet. Der er tale om projekter, som anvender både kvalitative og kvantitative metoder og der er en lang række RCT (randomiserede kontrollerede) studier.

Ud over forskningsprojekterne er der en lang række tværsektorielle udviklingsprojekter, der har til hensigt at understøtte sammenhæng på tværs og indsatser overfor ressourcessvage grupper. Der er tale om udviklings-, kvalitetssikrings-, implementerings- og monitoreringsprojekter.

Kortlægningen viser, at hovedvægten i de eksisterende forskningsprojekter ligger indenfor almen rehabilitering og sundhedstjenesteforskning. Emner, der også i et vist omfang understøttes af forskningsmiljøer og eksisterende strategier og handleplaner. Ud fra beskrivelserne vurderes det dog ikke at rehabiliteringsforskningen har indoptaget internationalt anerkendt terminologi for funktionsevne og samspil mellem funktionsevne, helbred og kontekst. Indenfor sundhedstjenesteforskningen vurderer KUF der ligeledes at der mangler teori og metodekendskab. Der kunne desuden med fordel fokuseres på udsatte grupper og lighed i sundhed i forhold til ex. mennesker med psykiske og eller sociale problemer.

I forskningsprojekterne er der særligt fokus på den del af befolkningen, der allerede er blevet syge og dermed er i systemet. Der vil fremadrettet være behov for yderligere forskning i sundhedsfremme og forebyggelse rettet mod den almene og raske del af befolkningen, omfattende:

- Generelle individorienterede sundhedsfremmende tiltag bl.a. ift. KRAM-faktorer med fokus på tidlige indsatser for børn, unge og familier samt de arenaer forebyggelsen udspiller sig i.
- Screeningsprogrammer med fokus på effekt, bivirkninger og omkostningseffektivitet.
- Strukturelle tiltag ift. levevilkår (fysisk, kemisk, biologisk, socialt miljø), med særligt fokus på effektvurdering samt implementerings- og evalueringsmetoder.

Derudover er der behov for at udvikle redskaber til at uddrage videnskabelig evidens af interventioner (herunder de komplekse og tidsvarierende interventioner) der ikke kan gennemføres som klassiske randomiserede interventionsstudier. Mulighederne for sådanne er typisk begrænset af legale, kulturelle og/eller politiske begrænsninger og af muligheden for at holde interventioner adskilt.

Drøftelse af tværsektoriel forskning i klyngestyregrupper og Sundhedsstyregruppen

Som opfølgning på handleplan og kortlægning af de tværsektorielle forskningsprojekter har formandskabet for KUF; Mette Kjølby Leder af Koncern Kvalitet, Region Midtjylland og Søren

Kjærgaard, Institutleder, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet, i løbet af 2015 deltaget i klyngestyregruppemøder i alle klyngerne i regionen, hvor de har drøftet samarbejde om tværsektoriel forskning på folkesundhedsområdet.

Drøftelserne har taget udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvad er de vigtigste problemstillinger at få belyst forskningsmæssigt på folkesundhedsområdet?
- Hvor er der størst behov for tværsektoriel forskning?
- Hvad er ambitionsniveauet ift. tværsektoriel forskning?
- Hvilke muligheder og barrierer er der i forhold til tværsektoriel forskning?
- Er der behov for hjælp til at understøtte den tværsektorielle forskning / hvad er der i givet fald behov for?

Følgende temaer er gået igen i drøftelserne i klyngerne:

- Kort forskningstradition i forhold til det tværsektorielle samarbejde medfører behov for hjælp til at udforme forskningsprotokoller og behov for uddannelse i forhold til at kunne arbejde med evidens i praksis
- Behov for klarhed over forankring af tværsektorielle forskningsprojekter - Mulighed for delestillinger
- Behov for afklaring af, hvad den drivende faktor i samarbejdet om tværsektoriel forskning er/skal være
- Behov for større forskningsindsatser, hvor flere kommuner inddrages
- Der er behov for større grad af inddragelse af almen praksis i den tværsektorielle forskning
- Skepsis i forhold til langsommeligheden i opstart af nye indsatser, når der skal kobles forskning på særligt fra et kommunalt perspektiv
- Vigtigt at sikre dokumentation ved afprøvninger i lille skala da det er grundlaget for at løfte det til forskning i stor skala
- Forskning går normalt for langsomt i forhold til den kommunale drift. Der er derfor behov for nyt fokus på følgeforskning. Hvordan laves ordentlig forskning, der følger udviklingen mens det sker?
- Hvordan/hvor findes der ressourcerne til følgeforskning i forhold til tværsektorielle forskningsindsatser?
- Vigtigt, at finde ud af, om der er vilje til tværsektoriel forskning i de forskellige sektorer.

Forslag til tværsektorielle forskningstemaer på baggrund af drøftelserne i klyngerne:

- Akutområdet – et område i rivende udvikling og omorganiseringer. Der er behov for at finde ud af, hvordan den nye opgavedeling skal se ud, både i forhold til ressourcemæssige overvejelser og i forhold til effekten for den enkelte patient.
- Den brændende platform lige nu er pres på alle parter. Der er behov for forskning i, hvordan presset lettes.
- Vigtigt at have fokus på, hvad der sker med/for borgeren. Organisatoriske forandringer skal ske for borgerens skyld.
- Tværsektorielt fokus. Det er kun få ex. KOL-patienter, der kommer på hospitalet. Hovedparten har kontakt til almen praksis og kommunen.

Som opfølgning på drøftelserne i klyngerne ønskes der en drøftelse i Sundhedsstyregruppen af ambitionsniveau, samt organiseringen og infrastruktur i forhold til den tværsektorielle forskning.

Fakta om Koordinationsudvalget for Folkesundhedsområdet

Koordinationsudvalget for Folkesundhedsområdet er et udvalg under Ledelsesforum for Universitet-Regionssamarbejdet (LUR). Koordinationsudvalget har til formål at udvikle, modne og konsolidere samarbejdet omkring forskning på folkesundhedsområdet mellem universitet, hospitaler, kommuner og praksissektoren.

Koordinationsudvalget skal understøtte et samarbejde, der kan bidrage til at sikre sammenhæng mellem praksis, forskning, uddannelse og politik/administration til gavn for folkesundheden. Den bærende idé er at bidrage til udvikling af dialog og gensidig videns- og erfaringsudveksling mellem beslutningstagere, forskere og praktikere samt at videreudvikle et stærkt folkesundhedsmiljø.

Samarbejdet skal bidrage til, at forskning, talentudvikling, uddannelse og videnuddveksling på folkesundhedsområdet understøtter forbedringer af befolkningens sundhed og velfærd.

Sammensætning af koordinationsudvalget for Folkesundhedsområdet

Prodekanen for videnuddveksling, Health, Aarhus Universitet

Ad hoc prodekan for forskning, talentudvikling eller uddannelse efter behov

Instituttlederen ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

Instituttlederen ved Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet

Centerchefen for Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland

Afdelingschefen for Nære Sundhedstilbud, Region Midtjylland

Sygeplejefaglig direktør for Aarhus Universitetshospital

Hospitalsledelsesrepræsentant fra regionshospitalerne i Region Midtjylland

3 repræsentanter for kommunerne i Region Midtjylland

Hospitalsledelsesrepræsentant fra Psykiatri og Social i Region Midtjylland

Lederen af Forskningsenheden for Almen Praksis i Aarhus

.